

Kestävä kehitys on kiinteä osa hanketyötä – käytännön esimerkkejä Eloisa-hankkeesta

TEKSTI | Pauliina Pöyry, Anne Suvitie

Kestävällä kehityksellä ja muilla horisontaalisilla periaatteilla on tärkeä rooli ammattikorkeakoulujen hanketyössä. Eloisa-hankkeessa, jonka tavoitteena on edistää työyhteisöjen työhyvinvointia ja henkilöstön kehittämistä taidelähtöisten työkalujen avulla, nämä periaatteet tulevat näkyviin erityisesti työhyvinvoinnin näkökulmasta. Miten hankkeen tavoitteissa ja toiminnassa on otettu horisontaaliset periaatteet huomioon, ja mikä yhteys työhyvinvoinnilla on kestävään kehitykseen?

Kuva Scott Webb / Pexels

Kestävä kehitys näkyy myös ammattikorkeakoulujen TKI-toiminnassa

Kestävä kehitys on yksi osa horisontaalisia periaatteita, jotka hanketoiminnassa tulee ottaa

huomioon. Hankkeiden, jotka saavat rahoitusta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta, tulee noudattaa ja kunnioittaa ohjelman horisontaalisia periaatteita. Horisontaalisiin periaatteisiin kuuluvat EU:n perusoikeuskirjan ja YK:n vammaisyleissopimuksen mukaiset perusoikeudet ja periaatteet, sukupuolten tasa-arvo, syrjimättömyys ja yhdenvertaisuus sekä kestävä kehitys huomioiden myös Pariisin ilmastopöytäkirjan ja ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeen tavoitteet, tulokset ja toimenpiteet ym. eivät saa sisältää näiden periaatteiden vastaisia toimenpiteitä tai menettelyjä. Lisäksi hankkeen keskeisenä tavoitteena voi olla edistää yhtä tai useampaa horisontaalista periaatetta tai jotain sen ulottuvuutta. (Rakennerahastot.fi, n.d.)

Kestävä kehitys tarkoittaa kehitystä, joka turvaa hyvät elämisen mahdollisuudet sekä nykyisille että tuleville sukupolville. Kestävässä kehityksessä otetaan huomioon niin ekologinen, sosiaalinen kuin taloudellinenkin kestävyys. (Suomen YK-liitto, n.d.) Kestävän kehityksen työtä ohjaa vuonna 2015 YK:ssa sovittu kestävä kehityksen globaali toimintaohjelma, Agenda 2030. Agenda 2030 sisältää 17 kestävä kehityksen tavoitetta, jotka maailman maiden tulisi saavuttaa vuoteen 2030 mennessä. Yhteiskunnan kaikilla toimijoilla, kuten hallituksella, yrityksillä, koulutussektorilla ja kansalaisyhteiskunnalla on merkittävä rooli näiden tavoitteiden saavuttamisessa, joten eri sektoreiden yhteistyötä tarvitaan. (Kestäväkehitys.fi)

Kestävä kehitys näkyy myös ammattikorkeakoulujen toiminnassa. Ammattikorkeakoulujen kestävyys- ja vastuullisuustyön perustana on mm. Agenda 2030 -ohjelma. Esimerkiksi TKI-toiminnan avulla ammattikorkeakoulut voivat tuottaa ratkaisuja kestävyyshaasteisiin ja edistää kestävä kehitystä. Kun tarkastellaan TKI-toiminnan vaikutusta kestävä kehitykseen, tulee kiinnittää huomiota sekä hiilikädenjälkeen että hiilijalanjälkeen. Hiilikädenjälki viittaa niihin positiivisiin kestävyysvaikutuksiin, joita ammattikorkeakoulut saavat aikaan esimerkiksi hanketoiminnalla. Hiilijalanjäljellä puolestaan viitataan ammattikorkeakoulujen toiminnan negatiivisiin ympäristövaikutuksiin. Hiilijalanjälki tulee ottaa huomioon hanketoiminnassa, ja sitä olisi hyvä pyrkiä myös pienentämään hankkeissa. Ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kehitystä tukeva toimintatapa tulisi integroida hankkeen kaikkiin vaiheisiin hankkeen valmistelusta sen toteutukseen ja päättämiseen asti. (Knuutila ym. 2022.)

Hanketoiminnan kestävyttä mietittäessä voidaan kiinnittää huomiota esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä kestävyysongelmaa pyritään ratkaisemaan?
- Mitä kestävyteen vaikuttavia ratkaisuja tai toimintamalleja hanke tuottaa?
- Miten edistetään vaikuttavuutta?
- Miten minimoidaan hankkeen oma jalanjälki? (Knuutila ym. 2022.)

Työhyvinvointi ja kestävä kehitys

Työhyvinvointi tukee sosiaalisesti kestävä kehitystä. Työyhteisöt, jotka huolehtivat sosiaalisesti kestävästä kehityksestä hyvinvoinnin näkökulmasta, ovat menestyviä ja niissä

työntekijöiden on mahdollista kehittää itseään, työtään ja sen toimintoja, mikä vaikuttaa positiivisesti myös työn tuloksiin. (Kiviniemi & Sandelin 2016.) Työhyvinvointiin kannattaa panostaa, sillä inhimillinen pääoma on merkittävä voimavara kaikille organisaatioille. Luovuus, innostus ja sitoutuminen auttavat menestymään tulevaisuuden työelämässä. (Manka & Manka 2023.)

Työhyvinvoinnin edistäminen näkyy myös Suomen kestävän kehityksen toimikunnan strategiassa. Yksi strategiassa tunnistetuista kuudesta muutosalueesta on hyvinvointia edistävän talouden ja työn sekä kestävän kulutuksen muutosalue. Muutosalue edistää SDG-tavoitteita 8 (Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua), 9 (Kestävää teollisuutta, innovaatioita infrastruktuureja) ja 12 (Vastuullista kuluttamista). Tähän muutosalueeseen kuuluu mm. seuraava tavoite: ”Työelämä on laadukasta, työpaikat reiluja, terveellisiä ja turvallisia, töissä voidaan hyvin ja työllisyys sekä työntekijöiden ja yrittäjien työkyky ovat korkealla tasolla. Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus työelämässä ovat edistyneet. Vaikeasti työllistyviä on saatu työelämään.” Jotta nämä tavoitteet voidaan saavuttaa, tulee hyvän työelämän toteutumista edistää. Tähän kuuluu esimerkiksi se, että pyritään vahvistamaan monimuotoisuutta työyhteisöissä, poistamaan kaikenlainen työyhteisöissä tapahtuva syrjintä ja edistämään palkkatasa-arvoa. (Suomen kestävän kehityksen toimikunta 2022.)

Eloisa-hanke tukee COVID 19-pandemiasta kärsineiden työyhteisöjen ja työntekijöiden työhyvinvointia sekä henkilöstön kehittämistä tuomalla luovia ja taidelähtöisiä työkaluja yritysten ja heidän työntekijöiden arkeen. Hankkeessa kohtaavat ammattitaiteilija tai luovan alan ammatinharjoittaja, opiskelijat sekä yrityksen työntekijät. Interventio mahdollistaa taiteen hyödyntämisen suunnittelun ja taidetoiminnan käynnistämisen organisaatioissa.

Kestävä kehitys ja horisontaaliset tavoitteet Eloisa-hankkeessa

Horisontaalisten tavoitteiden ja kestävän kehityksen periaatteiden seuraaminen on tärkeää hanketyössä. Näitä tavoitteita on pyritty seuraamaan myös Eloisa-hankkeessa. Seuraavaksi esittelemme 9 esimerkkiä, jotka tuovat esiin miten horisontaaliset tavoitteet näkyvät hankkeessa ja hankkeen toimenpiteissä konkreettisesti.

1. Eloisa –hankkeessa hankinnat tehtiin hyödyntäen verkkopalveluita tai lähipalveluita, hinta-laatusuhdetta punniten. Hankinnat arvotettiin kustannusten sekä tarjotun palvelun laadun perusteella.
2. **Elämynurkka-konseptin** hankinnoissa hyödynnettiin kiertotaloutta eli tavaroita hankittiin käytettynä mm. kirpputoreilta.
3. Hanketiimin välisiin tapaamisiin ja pilottikohteisiin kuljettiin julkista liikennettä hyödyntäen, kimpakyydeillä, pyöräillen ja kävellen.
4. Lähipalvelua ja pienen yrittäjän osaamista hyödynnettiin **työhyvinvointipelin** tuottamisessa.
5. Tapaamisiin ja tapahtumiin tilattiin kasvisruokavalion mukaiset tarjoilut.
6. Tapahtumiin osallistui ihmisiä alakouluikäisistä työuransa loppuvaiheessa oleviin.

7. Hankkeessa mahdollistettiin verkostoituminen luovan alan osaajille MOOC-verkkoalustalla.
8. Hankkeessa kehitettiin [Aistienmenetelma.net-sivustoa](#). Sivuston hyödyntäminen työpaikoilla tukee työhyvinvointia ja voi vahvistaa yhteisöllisyyttä.
9. Hankkeessa hyödynnettiin taidelähtöisiä menetelmiä ja toteutettiin niitä hyödyntäen valmennuksia työyhteisöissä. Valmennusten keskeinen tavoite oli edistää yksilöiden ja yhteisöjen työhyvinvointia.

Lopuksi

Vaikka kestävä kehitys ja horisontaaliset periaatteet voivatkin vaikuttaa melko abstrakteilta, ne ovat silti olennainen osa hanketyötä ja voivat näkyä hyvinkin konkreettisesti hankkeen toiminnassa, kuten esimerkit Eloisa-hankkeesta osoittavat. Hankkeen käytännön toimenpiteiden lisäksi myös itse hankkeen aihe voi kytkeytyä horisontaalisten periaatteiden ja kestävä kehityksen edistämiseen, kuten työhyvinvointi Eloisa-hankkeessa. Hankkeessa onkin tärkeää huomioida koko hankeprosessin ajan horisontaaliset periaatteet aina hankkeen suunnittelusta loppuraportointiin asti. Hankkeissa painottuvat eri horisontaaliset periaatteet ja kestävä kehityksen tavoitteet. Siksi onkin olennaista tiedostaa oman hankkeen vahvuudet ja vaikuttamismahdollisuudet kestävä tulevaisuuden luomiseen.

Eloisa-hanke tukee COVID 19-pandemiasta kärsineiden työyhteisöjen ja työntekijöiden työhyvinvointia sekä henkilöstön kehittämistä tuomalla luovia ja taidelähtöisiä työkaluja yritysten ja heidän työntekijöiden arkeen. Hanketta rahoittaa Euroopan sosiaalirahasto. Hankkeen päätoteuttajana toimii Metropolia Ammattikorkeakoulu ja osatoteuttajana Laurea-ammattikorkeakoulu.

Lähteet:

- Kestäväkehitys.fi, n.d. [Kestävä kehityksen globaali toimintaohjelma Agenda 2030](#). Luettu 1.6.2023.
- Kiviniemi, L. & Sandelin, P. 2016. [Työhyvinvointia edistämällä kestävä kehitys työyhteisöihin](#). AMK-lehti. Luettu 14.6.2023.
- Knuuttila, K., Parkkola, T., Ylikoski, E., Helenius, H., Sagne-Ollikainen, E., Tyni, S. & Matveinen, M. 2022. [Kestävä ja vastuullinen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta ammattikorkeakouluissa](#). Arene. Luettu 1.6.2023.
- Manka, M.-L. & Manka, M. 2023. Työhyvinvointi. Alma Talent, Helsinki.
- Rakennerahastot.fi, n.d. [Horisontaaliset periaatteet](#). Luettu 26.5.2023.
- Suomen kestävä kehityksen toimikunta 2022. [Kestävä kehityksen toimikunnan strategia 2022–2030: Luonnon kantokyvyn turvaava, hyvinvoiva ja globaalisti vastuullinen Suomi](#). Luettu 14.6.2023.
- Suomen YK-liitto, n.d. [Kestävä kehitys](#). Luettu 25.5.2023.

Pauliina Pöyry

pauliina.poyry(at)laurea.fi

hanketyöntekijä

Anne Suvitie

anne.suvitie(at)laurea.fi

lehtori

Eloisa-hanke

Hanketyö

horisontaaliset periaatteet

kestävä kehitys

työhyvinvointi